

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Foto: Ekhultebergen, november 2009 © Henry Stahre

Beverandeplan för Natura 2000-området Ekhultebergen SE0230238

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada.

Länsstyrelsen Östergötland

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben (lansstyrelsen.se/ostergotland) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

Området, Ekhultebergen.....	5
8220 – Silikatbranter	10
9010 – Taiga.....	11
9070 – Trädklädd betesmark.....	12
9180 – Ädellövskog i branter	13
91D0 – Skogbevuxen myr	14
A108 – Tjäder, <i>Tetrae orogallus</i>	15
A236 – Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	16
A409 – Orre, <i>Lyrurus tetrix</i>	17
Dokumentation	18
Kartor	20
Bilaga 1: Rödlistade arter	27

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bevarandeplan för Natura 2000 - området SE0230238 Ekhultebergen

Kommun: Åtvidaberg

Områdets totala areal: 175,8 hektar

Markägareförhållande: Privat och Statligt

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-06-11

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 2000-07

Regeringen förklarar området som särskilt skyddsområde (SPA): 2000-07

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

8220 – Silikatbranter

A108 – Tjäder, *Tetrae orogallus*

9010 – *Taiga

A236 – Spillkråka, *Dryocopus martius*

9070 – Trädklädd betesmark

A409 – Orre, *Lyrurus tetrrix*

9180 – *Ädellövskog i branter

91D0 – *Skogbevuxen myr

*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området. I Ekhultebergen är naturtyperna silikatbranter (8220), taiga (9010), trädklädd betesmark (9070) ädellövskog i branter (9180) och skogbevuxen myr (91D0), samt tjäder (*Tetrae orogallus*), spillkråka (*Dryocopus martius*) och orre (*Lyrurus tetricus*) utpekade.

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Ekhultebergen är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till samtliga ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet. Särskild prioritet i Ekhultebergen har taiga (9010).

Motivering:

Området pekades ursprungligen ut som Natura 2000-område för dess höga värden knutna till naturtypen taiga. Taigan har flertalet gamla träd, främst tallar och gran, dock är andelen död ved något liten. Naturtypen är även mycket viktig för fågelarterna som är utpekade för området.

Prioriterade åtgärder:

Prioriterade åtgärder i Ekhultebergen är att öka andelen död ved som finns i området, samt att minska andelen ung gran.

Beskrivning av området

Ekhultebergens Natura 2000-område är beläget i den riksintressanta och mycket natursköna Uknadalen i den sydöstra delen av Östergötland. Natura 2000-området är en del av naturreservatet med samma namn. Reservatet ligger över gränsen till Kalmar län, även delen som ligger i Kalmar län är Natura 2000-område. Natura 2000-området består till största delen av barrskog som domineras av tall på bergiga marker. Ekhultebergen omfattar mäktiga förkastningsbranter ner mot sjön Åkervristen och ett stort skogsområde beläget på höjdplatån ovanför branten och vidare nordost. Hela området är präglad av berggrunden och de förkastningar som skett i nordväst-sydöstlig riktning i området. Flera långsträckta bergsryggar med mindre förkastningsbranter på ömse sidor finns inom området.

Ekhultebergens Natura 2000-området består till största delen av talldominerad äldre barrskog i en bitvis starkt, bitvis måttligt kuperad terräng. I sänkor här och var i tallskogen finns det flera mindre, fuktiga partier med grova granar, granlågor och senvuxna klibbalar. I en del sänkor finns mindre tallrismossar där trädskiktet utgörs av lågvuxna tallar och fältskiktet domineras av olika risarter, framför allt skvattram. Åldern på tallskogar varierar, i den västra delen finns hållmarkspartier med mycket gamla träd, exempelvis tallar med krokodilbark som är över 350 år. I övriga delar av den äldre tallskogen finns smärre partier och enstaka träd som har uppnått en aktningvärd ålder på flera hundra år. I direkt anslutning till Åkervristen, växer det lövskog med mycket ek, lind, björk och asp. I delar av skogen finns det mycket död ved framför allt i form av lågor, men även torrakor. I ett område ligger ett stort antal stormfällda träd kvar i form av ett plockepinn sedan stormen i slutet av 60-talet. I östra delen, och även i väster, ingår en del mindre områden där skogen avverkats eller gallrats under senare år. I sydvästra delen av Natura 2000-området, där de mäktiga förkastningsbranterna stupar och sluttar ner mot sjön, sydväst om vägen till Ekhult, finns också en igenvuxen ekhagmark med förhållandevis grova ekar och ett tätt buskskikt av hassel.

I den nordvästra delen av området ligger en liten sjö, Grytgöl, omgiven av flack sumpskog med gran, al och björk. I delar av området finns också skogsmark som avverkats under senare tid.

Området är även utpekats som SPA område med stöd av EU:s fågeldirektiv p.g.a. förekomst tjäder, orre och spillkråka.

Vad kan påverka området negativt

Naturtyps- och artspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp och art.

Gemensamt för området:

- Exploatering i eller i anslutning till området. Förutom den direkta skadan kan hydrologin påverkas negativt.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är väderfenomen, översvämning och utbrott av skadeorganismer.
- Vissa organismer. Några organismer har förmågan att påverka landskapets sammansättning, till exempel älg och annat hjortvilt som kan förhindra föryngring av vissa trädslag. Andra hot är arter som ännu inte observerats i landet, men som har potential att skada den naturliga floran och faunan.
- Skogsplantering.
- Ökat graninslag i lövträdsdominerade områden.
- Avverkningar annat än i naturvårdssyfte (se skötselplan).

Områdets bevarandeåtgärder

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen. För skötselområden se karta på sid 24.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Revidera skötselplanen	Inom 10–15 år		1
Avveckling av yngre gran	Löpande	Hela Natura 2000-området	1
Frihuggning av gamla ekar	Vid behov	Norra delen av norra skötselområde 2 (9070), i skötselområde 4 (9070) närmast sjön, samt i skötselområde 6 (9070)	1
Skapa död ved	Löpande	Taiga (9010)	2
Avverkning av granplantering	Inom 10 år	Skötselområde 8	3

Reglering av skydd och skötsel:

Skydd och skötsel är reglerat i naturreservatets skötselplan (Ekhultebergens naturreservat, 2000), ändringar av skötselplan (fastställd 2013) och beslut (fastställd 2001). Skötselplanen anger generellt åtgärder som gynnar eller bibehåller naturvärdena som Natura 2000-området syftar till att bevara.

Eftersom skogsbruksåtgärder är förbjudna enligt reservatsbeslutet så bör det inte bli aktuellt med samråd med Länsstyrelsen angående skogsbruksåtgärder inom Natura 2000-området. Eventuellt kan andra åtgärder, som anläggning för friluftsliv eller åtgärder vid anläggning kräva samråd om åtgärderna riskerar att skada utpekade naturvärden i Natura 2000. Avverkning av träd som ligger utanför Natura 2000-området men som kan ha höga naturvärden kräver samråd med Länsstyrelsen.

För åtgärder (som påverkar naturmiljön inom området) utanför Ekhultebergen eller i direkt anslutning till Ekhultebergen, gäller inte naturreservatsföreskrifterna. Då träder Natura 2000-lagstiftningen in. Verksamheter som påverkar naturmiljön inom Natura 2000-områden kräver samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB. Vid samråd som rör skogsbruksåtgärder i skog kontaktas Skogsstyrelsen.

Ingen ytterligare reglering av skydd bedöms nödvändig för att uppnå bevarandemålen inom reservatsdelen. Skötselplanen bör dock uppdateras utifrån viss ny naturtypindelning och precisera behovet av skötsel på dessa delar. Framst är skötselplanen skriven för att hela området ska vara klassat som taiga (9010) och att vissa delar ska skötas med naturvårdsbränning, på senare år har denna skötsel dock avfärdats då man kommit fram till att värdefulla tallar och granar kan komma till skada. En översyn och revidering av skötselplanen bör ske senast 2030. I samband med detta kan skötselplan och bevarandeplan med fördel slås samman, så att skötselplanen även innehåller de obligatoriska delarna för en bevarandeplan.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § MB). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen.

Strandskyddets syfte är att bevara allmänhetens tillgänglighet samt växt- och djurlivet vid stränderna. Strandskyddet gäller vid hav, sjöar och vattendrag enligt 7 kap. 13 § i MB. Det generella strandskyddet omfattar land och vattenområden 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. I Östergötland är strandskyddet utökat på vissa platser. Det är inte tillåtet att göra något som försämrar livsvillkoren för växter och djur eller begränsar allmänhetens tillträde till det strandskyddade området. Under vissa förutsättningar och i vissa fall kan dispens ges för en åtgärd som strider mot förbudet i strandskyddslagstiftningen.

Jakt på fågel är förbjuden inom Natura 2000-området. Även fåglarnas ägg och bon är fredade.

Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplåtar.

Tjädern och spillkråkan är upptagna i Bilaga II och Orren i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandeåtgärder:

För mer ingående och specifika bevarandeåtgärder se skötselplanen för Ekhultebergens naturreservat. Nedan finns de övergripande åtgärderna som behövs i området.

Länsstyrelsen Östergötland

Skötselplanen behöver uppdateras så att skötseln av området sker i enhetlighet med bevarandemålen för de utpekade naturtyperna och arterna.

All stående död ved samt grövre trädgrenar och stammar som faller till marken ska lämnas kvar inom Natura 2000-området. Vid restaureringsinsatser lämnas minst 20 % av grenar, ris och stockar för att tillgodose en viss mängd död ved. Om möjligt kan även högstubbar skapas, passande träd hamlas och att ringbarkning tillämpas istället för avverkning av vissa träd.

Igenväxning av gran är generellt ett problem i områden som är dominerade av andra trädslag, om igenväxning av gran blir ett betydande problem ska det åtgärdas med röjning. Det är viktigt att senvuxna träd lämnas kvar i området.

Det finns en del grova ekar, lindar och björkar i området, främst längs den södra yttergränsen. Dessa grova lövträd behöver friställas från gran och lövsly. För att inte ljuschocka träden kan utglesningen göras etappvis. Det är viktigt att andra jätteträd eller viktiga framtidsträd som står tätt ihop lämnas orörda vid frihugning.

En utav de viktigaste störningarna i naturtypen taiga är brand. Innan människan kontrollerade brandfrekvensen i landet brann taigan i Sverige med jämna mellanrum, i Östergötland brann skogen i genomsnitt med 20–50 års intervall. De delar som enligt skötselplanen ska skötas med naturvårdsbränning kommer inte skötas på sagt vis då det i dessa delar har gamla tallar (uppåt 300 år gamla) samt senvuxna granar. Dessa träd skulle snarare kunna ta skada av bränning än gynnas. Området kan vid behov skötas med metoder som efterliknar effekterna av en naturvårdsbränning, till exempel frihugning/plockhugning av yngre träd, nyskapande av död ved och bränning av mindre ytor.

Stora ytor som ej är naturtypsklassade hyser redan idag vissa naturvärden och bör därför skötas/betraktas som om de vore naturtypsklassade.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna och arterna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp och art längre fram i planen. Här redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter (ej fåglar) inom Natura 2000-området. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd	Sida
8220 - Silikatbranter	4,6	Okänt	10
9010 - *Taiga	123,4	Tillfredsställande	11
9070 - Trädklädd betesmark	7,0	Okänt	12
9180 - Ädellövskog i branter	7,4	Otillfredsställande	13
91D0 - *Skogbevuxen myr	6,3	Okänt	14
A108 - Tjäder (<i>Tetrae orogallus</i>)	X	Tillfredsställande	15
A236 - Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	X	Tillfredsställande	16
A409 - Orre (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)	X	Otillfredsställande	17

Annan naturtyp	27,1		
Total areal	175,8		

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målkriterier, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målkriterier följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

8220 – Silikatbranter

Arealen 4,6 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av silikatrika klippor, med vegetation på stenhällar eller i sprickor. Naturtypen är spridd i Sverige och omfattar alla brant sluttande klippytor med silikatrika bergarter, förutom klippor som påverkas av havet.

Berggrunden utgörs av svårvittrade och näringsfattiga graniter, gnejser och mesotrofa bergarter som till exempel kalkfattiga skiffrar. I representativa fall är branten högre än 5 meter, och består huvudsakligen av fast berggrund.

Vegetationen utgörs av kärlväxter i sprickor samt av lavar och mossor på de branta klippväggarna och under överhäng. Naturtypen är vanligen tämligen artfattig när det gäller kärlväxter. På klippställarna förekommer däremot rikligt med lavar framförallt av släktena *Parmelia*, *Umbilicaria*, *Rhizocarpon*, *Lecanora* och *Lecidea*, och i sprickorna växer ormbunkar, enstaka gräs och mossor. Inga eller enstaka träd förekommer och krontäckningen är alltid under 30 %.

Växtsamhällena varierar starkt med expositionsgrad och fuktighetsförhållanden. Förekomsten av sprickbildningar, översilade ytor och klippphyllor med tunt jordtäckte är viktiga faktorer för vegetationen. Branterna är ofta boplatser för rovfåglar.

Bevarandemål

Arealen av silikatbranter (8220) ska vara minst 4,6 hektar i Natura 2000-området. Naturtypen ska vara öppen med enstaka eller ingen förekomst av träd. Typiska och karakteristiska kärlväxter (till exempel bräken) och lavar ska förnygra sig. Naturliga strukturer och processer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Naturtypens hydrologi ska vara ostörd och hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska inte påverkas negativt av mänskligt verksamhet/aktivitet. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning och substrat i form av exponerade hällar ska finnas. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Vad kan påverka negativt

- Bergtäkt kan utgöra ett hot både för strukturer, funktioner och artsammansättningen för naturtypen.
- För intensivt friluftsliv med slitage och störning som följd, särskilt bergsklättring, kan ha samma negativa påverkan som bergtäkt.
- Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa arter gynnas på bekostnad av andra, bland annat genom en utbredning av buskvegetation.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatusen för naturtypen i Sverige är gynnsamt. Naturtypen utgörs av silikata bergtyper, nästa helt utan träd och med inget eller ett tunt marktäckte vilket gör att exploateringen av naturtypen låg. Idag är den totala förekomstarealen av naturtypen i hela landet 210 300 hektar med merparten av utbredningen i den alpina regionen. Förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 9 200 hektar i Sverige (2013).

Bevarandetillståndet för naturtypen i Natura 2000-området Ekhultebergen är okänt. Tillståndet är troligtvis tillfredsställande, här finns flertalet rödlistade lavar och strukturerna för områdena indikerar ett bra tillstånd, dock är krontäckningen något hög. Störningar från friluftslivet är troligen försumbart. I dagsläget finns inte heller något som indikerar en förändrad hydrologi.

9010 – Taiga

Arealen 123,4 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer främst i den boreala zonen på fuktiga näringsrika marker till torra och näringsfattiga. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30–100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, ibland även med inslag av andra inhemska arter. Naturtypen taiga innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Naturtypen består av äldre naturskogsartade barrskogar samt naturliga successioner efter större störningar. Det kanske viktigaste elementet för naturtypen är den döda veden som hyser en lång rad vedlevande svampar och insekter, dessutom är veden födosöks- och boplatser för många fågelarter. Naturtypen delas vanligen in i flera olika undergrupper beroende på dominerande trädslag samt successionsstadier. Naturtypen i Ekhultebergen består av undergruppen barrblandskog.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 123,4 hektar i Natura 2000-området. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen. Lövträd ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en förnyring av ovan nämnda arter.

Hela eller stora delar av naturtypen ska vara skogsbrandspåverkad, även andra omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning eller bete ska tillåtas påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens förnyring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom insekter (till exempel skalbaggar), mossor (till exempel blåmossa), svampar (till exempel ostticka) och lavar. Bland fåglar är järpe, tjäder och spillkråka utpekade som typiska arter för naturtypen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (9010) förekommer i hela landet med tyngdpunkten av utbredningen i den boreala zonen. Marker som normalt brukas som produktionsskogar tillhör ofta naturtypen taiga och det är endast i de fjällnära regionerna som det finns kvar betydande områden med äldre skog i sena successionsstadier. Naturtypen taiga (9010) har en negativ utveckling eftersom skogsbruket i marker med höga naturvärden och fjällnära skog fortsätter, dessutom har intresset för biobränslen, skogsgödsling och skogsodling med främmande trädarter ökat under senare år. Samtidigt har hänsynen vid skogsavverkning ökat och arealen skyddad skog har utökats. År 2013 var förekomstarealen av taiga i den boreala regionen 1 330 000 hektar och för att naturtypen 9010 ska uppnå gynnsam bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 3 500 000 hektar. Bevarandestatusen för naturtypen taiga (9010) är idag dålig i den boreala regionen och utvecklingen är övervägande negativ.

I stora delar an Ekhultebergen har inget betydande skogsbruk förekommit i modern tid och skogen befinner sig i ett sent successionsstadium förutom ett fåtal partier med yngre tall. Två mindre områden har använts som granplanteringar. Det förekommer olika former av död ved och området hyser många rödlistade arter i flera olika organismgrupper. Småskaliga naturliga processer förekommer men storskaliga processer som skogsbrand har inte förekommit i området under lång tid. Bevarandetillståndet anses som tillfredställande eftersom naturtypen befinner sig i ett sent successionsstadium och långsiktigt skydd och skötsel finns fastställd i naturreservatets skötselplan. Andelen död ved behöver öka för att tillståndet ska kunna ses som gynnsamt.

9070 – Trädklädd betesmark

Arealen 7,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Trädklädda betesmarker är en naturtyp som kan delas in i två undergrupper: hagmarker med ett glest trädskikt av främst ek eller björk, samt skogsbete (betad skog) där barrträd ofta är dominerande. Gemensamt för dem är en lång trädkontinuitet och att marken har nyttjats till bete. De trädklädda hagmarkerna kan även ha en historia av slätterhävd. De trädklädda betesmarkerna i Ekhultebergen tillhör undergruppen skogsbete, de södra delarna som klassas som trädklädd betesmark skulle kunna klassas som hagmark om dessa öppnas upp något.

Det är viktigt att trädkontinuiteten inte bryts eller att beteshävden upphör. Krontäckningen ska för naturtypen generellt ligga över 30 %, men i skogsbeten och betade lundmiljöer är den ofta högre. Till trädklädda betesmarker är en mängd arter från olika organismgrupper knutna, främst hävdgynnade kärlväxter, svampar, lavar och insekter. Vidkroniga träd är hemvist för flera karaktärsarter av främst insekter, lavar, och mossor som måste ha ljus och värme. Fältskiktet behöver också ljus för att inte gräsvålen ska luckras upp och karaktärsarterna utkonkurreras av skuggtåliga arter. Även grov död ved, främst i form av torrträd och hålträd, men även enskilda lågor i olika nedbrytningsstadier är värdefulla substrat för vedlevande insekter och epifyter. I de fall betad skog finns på kalkmark har den ofta en rik marksvampflora som är hävdgynnad. I naturtypen finns vanligen blommande buskar till exempel hagtorn, slån och nypon som är en viktig miljö för många fjärilar och andra insekter.

Bevarandemål

Arealen av trädklädda betesmarker (9070) ska totalt vara minst 7,0 hektar i Natura 2000-området Ekhultebergen. Det ska finnas ett individ- och artrikt bestånd av typiska och karakteristiska kärlväxter (till exempel ängsvädd, blåsuga och darrgräs) och lavar. Naturtypen bör präglas av bete, om detta inte är möjligt kan betesefterliknande åtgärder utföras, såsom frihuggning av jätteträd och röjning av igenväxning.

Krontäckningen i skogsbetet kan variera mellan glest till halvsluten men även ha en mera sluten krontäckning. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat samt att ädellövträd ska dominera naturtypen. Andra viktiga trädarter som tillsammans ska utgöra ett måttligt till påtagligt inslag i betesmarken är tall, björk, asp, vildapel, rönn, sälg och al. Det ska finnas tämligen allmän förekomst av grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, även enstaka rishögar är positivt och kan sparas. Det ska även finnas ett artrikt buskskikt med minst ett måttligt inslag av hassel och rosenväxter. Förekomsten av äldre träd och buskar ska vara allmän till riklig och det ska finnas en förnygring av ovan nämnda arter. Artsammansättningen ska vara naturlig.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Små jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att små eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. Eftersom gräsmarker minskar i utbredning har också flertalet av gräsmarksnaturtyperna och deras typiska arter en

Länsstyrelsen Östergötland

fortgående negativ utveckling. För naturtypen trädklädd betesmark (9070) är förekomstarealen i boreal region idag 67 600 hektar och bevarandestatusen är dålig. För att uppnå en gynnsam bevarandestatus i samma region har ArtDatabanken (2013) uppskattat att det behövs minst 300 000 hektar av naturtypen.

Naturtypen (9070) i Ekhultebergen hävdas inte vid skrivandet av bevarandeplanen (2018). Till viss del tillämpas betesefterliknande åtgärder i naturtypen, såsom röjning av inträngande gran och frihuggning av grova träd. Bevarandetilståndet är okänt. Troligtvis är det otillfredsställande, men kan bli tillfredsställande om betesefterliknande åtgärder införs.

9180 – Ädellövskog i branter

Arealen 7,4 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar blandskog med lind, ask, alm, lönn och ek på sluttande marker, exempelvis skredmarker, eller i raviner. Skogstypen förekommer på kalkrika, men ibland även silikatrika jordar. Den omfattar både kalla och fuktiga miljöer med skuggtoleranta arter och torra, varma miljöer som ofta domineras av lind. I denna naturtyp finner man vanligen en stor variation vad gäller trädslag, arter och struktur, främst beroende på skiftande naturgivna förutsättningar såsom hydrologi och terräng.

I sitt mest utvecklade stadium kännetecknas naturtypen av en stor åldersfördelning och trädslagsblandning med inslag av gamla träd. I gynnsamma fall kännetecknas artstocken av ett stort inslag av epifyter hemmahörande i sena successionsstadier. Buskskiktet är ofta väl utvecklat och fältskiktet är ofta av ört-typ. Artrik flora och fauna återfinns i både skuggiga och solexponerade lägen.

Trädskiktets krontäckningsgrad är 30–100 % och i normalfallet utgör de ingående ädellövträden minst 50 % av ytan. Inslaget av triviallövträd kan vara stort till följd av någon form av störning eller tidigare upphörd hävd. I sena successionsstadier är dessa skogar ofta slutna och täta men naturtypen kan också befinna sig i tidiga successionsstadier då skogen är betydligt glesare till följd av störningar.

Bevarandemål

Arealen av ädellövskog i branter (9180) ska totalt minst vara 7,4 hektar i Ekhultebergens Natura 2000-område. Krontäckningen i skogen ska variera mellan glest till slutet. Trädskiktet är olikåldrigt och flerskiktat samt att ädellövträden (bland annat alm, lönn, lind, ask och ek) dominerar naturtypen. Triviallövträd ska utgöra ett måttligt till påtagligt inslag i naturtypen. Det ska även finnas ett artrikt buskskikt där arterna hassel, olvon, brakved, skogstry och måbär tillsammans utgör en riklig förekomst. Det ska finnas rikligt med död ved i olika former till exempel gamla träd med grov bark, skador, håligheter, liggande stockar eller döda delar.

Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska minst utgöra ett måttligt inslag i naturtypen samt att naturtypen ska präglas av en ostörd hydrologi och vattenståndet ska tillåtas variera naturligt. Det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller djupa körspår som medför negativ påverkan. De typiska arterna inom kärlväxter (till exempel blåsippa, trolldruva, nunneört och hässleklocka), lavar (till exempel lunglav) och mossor (till exempel grov baronmossa och platt fjädermossa) ska förekomma i sådan omfattning att dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom hela området samt påverka dynamik och struktur.

Igenväxningsvegetation av invasiva arter till exempel gran och tysklönn och ska inte tillåtas dominera i naturtypen. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (9180) förekommer inom hela kontinentala och boreala regionen. Andelen ädellövträd i skogsmark har ökat något under det senaste decenniet men trots detta är de befintliga arealerna av naturtypen ädellövskog i branter fortfarande små och avverkning av värdefulla ädellövsmiljöer fortgår. Det är dock mycket positivt att hänsynstagande till naturvärden vid skogsavverkning har ökat och arealen skyddad skog fortfarande ökar. År 2013 var förekomstarealen av naturtypen i den boreala regionen 1 500 hektar och för att naturtypen ska uppnå gynnsam bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 3 000 hektar. Bevarandestatusen för naturtypen ädellövskog i branter (9180) anses idag som dålig i den boreala regionen.

Området består av lövskog i förkastningsbranten, här finns både gamla och yngre träd av ek, asp, lönn, lind och björk. Skogen har ett relativt tätt kronskikt vilket har lett till att markfloran är lundartad med arter som blåsippa och liljekonvalj. Bevarandetillståndet anses vara otillfredsställande då de allra äldsta träden saknas trädskiktet, även andelen död ved är något låg.

91Do – Skogbevuxen myr

Arealen 6,3 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar myrar med >30 cm djupt torvtäcke som är fuktig-blöt med högt liggande grundvattenyta. De ska vara bevuxna med skog med en krontäckning på minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren har en krontäckning på högst 70 %. Trädskiktet domineras oftast av glasbjörk, tall och gran. Fält- och bottenkiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor.

Skogbevuxen myr skiljs från andra fuktiga och våta skogstyper genom sin torvproduktion. Den skogbevuxna myren är i allmänhet surare och fattigare, medan naturtypen sumpskog visar tecken på högre näringsrikedom i form av högre träd tillväxt och åtminstone smärre örtinslag.

Ofta hittar man den skogbevuxna myren i anslutning till större våtmarksområden, och behandlas då som en del av dessa. Skogens hydrologi är naturlig och har inte haft betydande påverkan från till exempel markavvattning eller torvtäkt.

Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium med undantag för de områden som har utsatts för naturliga störningsprocesser (eller motsvarande imiterade skötselåtgärder), där kan ekosystemet befinna sig i yngre successionsstadier. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen.

Bevarandemål

Arealen av skogbevuxen myr (91Do) ska vara minst 6,3 hektar i Ekhultebergen. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Tall ska prägla naturtypen. Andra trädarter (främst glasbjörk och gran) ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en förnygring av ovan nämnda arter. Naturtypen ska inte påverkas av dräneringsåtgärder och ska ha en naturlig hydrologi.

Störningar så som insektsangrepp, stormfällning, brand eller bete kan påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska minst utgöra ett måttligt inslag samt att det ska finnas ett stabilt eller ökande torvtäcke. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom kärlväxter (till exempel starr, skvattram och tranbär) och mossor. Bland fåglar är järpe, tjäder och spillkråka utpekade som typiska arter för naturtypen. Miljön är viktig bland annat som kycklingbiotop för tjäder.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen skogbevuxen myr (91Do) förekommer i hela landet med en tyngdpunkt av utbredningen i den boreala zonen. År 2013 var förekomstarealen av skogbevuxen myr i den boreala regionen 1 880 000 hektar, vilket anses vara tillräckligt för att naturtypen ska kunna bevaras långsiktigt. Bevarandestatus för naturtypen skogbevuxen myr (91Do) anses som gynnsamt i den alpina och boreala regionen men otillfredsställande i den kontinentala regionen.

I de fuktiga sänkorna finns mindre kärrmarker där inslaget av lövträd är något större än i resterande delar av Ekhultebergen, vissa av dessa sänkor är klassade som skogbevuxen myr. Bevarandetillståndet för naturtypen är för närvarande okänt.

A108 – Tjäder, *Tetrae orogallus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. I dessa måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Således kräver arten vintertid förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnar sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnar sig på insekter.

Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Tjädern är en stannfågel. Arten rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 2 500 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen är att bevara livskraftiga bestånd i samtliga svenska län/landskap (utom Gotland) och att den totala svenska stammen inom en rimlig framtid uppgår till minst 150 000 par.

Tjädern ska förekomma i området och ska regelbundet häcka i eller i närområdet. Det är därför viktigt att äldre grandominerade skogar och våtmarker bevaras.

Vad kan påverka negativt

Totalt sett i Sverige finns inte något direkt hot mot artens fortlevnad. Tjädern har emellertid starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket, särskilt i södra och mellersta Sverige där betydande populationsnedgångar konstaterats. Det allvarligaste hotet i skogsbrukslandskapet är de förändringar som skett och fortfarande sker på landskapsnivå, t.ex. fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till 350 000 par (år 2010). Tjädern häckar i samtliga län utom Gotland. På Gotland har inplanteringsförsök gjorts. På norra Öland försvann de sista tjädrarna under 1980-talet. Tjädern har minskat starkt i södra Sverige under de senaste 15 åren. Arten är dock inte rödlistad. Den svenska stammen utgör ca 10 % av det europeiska beståndet (inkl. europeiska Ryssland).

Arten utnyttjar området kring Ekhultebergen och här finns en dryg handfull spelande tuppar årligen. Bevarandetillståndet för arten anses vara tillfredsställande.

A236 – Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år.

Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som inte själva förmår mejsla ut sitt bo. Tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrötad gran efter hästmyror.

Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100–1 000 hektar. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av spillkråka i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa minst 40 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet. Arten ska fortleva och häck i eller i närområdet.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden:

- Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringsens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten.
- Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.

- Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag (GRenar Och Toppar).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Det svenska beståndet uppskattas till 29 000 par (år 2008). Detta motsvarar ungefär 10 % av det samlade europeiska beståndet. Enligt svensk fågeltaxering har spillkråkan minskat med 20–30 % under femtonårsperioden fram till 2014. Spillkråka har därför gått från Livskraftig till att rödlistas i kategorin Nära hotad (NT) från år 2015.

Ekhultebergen ingår i minst ett spillkråkerevir. Bevarandetillståndet anses vara tillfredsställande och kommer bara bli bättre om andelen död ved ökar i området.

A409 – Orre, *Lyrurus tetrrix*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 2 500–7 500 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt sett bör vara ett livskraftigt bestånd av minst 200 000 par och att arten inte försvinner som reproducerande från något län/landskap. Orre ska förekomma i området och ska regelbundet häcka i eller i närområdet. Det är därför viktigt att hedar och mossar bevaras.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden:

- Minskningen av ljunghedar i södra Sverige. I takt med att skogsarealen ökat och ljunghedarna försvunnit har orren minskat i flera områden. Negativt för orren har även varit försvinnandet av skogsbetet, genom att skogen blivit allt tätare och därigenom allt sämre som födosökmiljö.
- De stora brandfält med efterföljande lövuppslag som förr med regelbundna intervall skapades i den boreala zonen, och som var mycket gynnsamt habitat för orren, saknas numera nästan helt eftersom naturliga bränder som regel snabbt blir släckta. I viss mån har orren erhållit en ersättningsbiotop i det storskaliga kalhyggesbruket, men med den inskränkningen att det efterföljande lövuppslaget som regel röjs och gallras bort och ersätts med barrträd.
- Totalt sett finns inte något hot mot artens fortlevnad i Sverige. Under storhyggestiden på 1960- och 70-talen gynnades orren kortvarigt, speciellt i norra Sverige. Numera missgynnas orren troligen eftersom dagens hyggen har mindre areal och dessutom inte är lika öppna som tidigare p.g.a. naturvårdshänsyn. Ytterligare en bidragande orsak till att orren får allt svårare att upprätthålla starka bestånd är att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned och skogsplanteras i en mycket stor omfattning.
- I södra Sverige är omloppstiden för hyggen och ungskogar alltför kort för att kunna hysa livskraftiga bestånd. Skogarna i södra Sverige är dessutom alltför täta för att passa orren. Särskilt i Götaland och Svealand har

Länsstyrelsen Östergötland

märkbara populationsminskningar konstaterats den senaste tioårsperioden. I Stockholms skärgård är orren numera närmast totalt försvunnen.

- Lövrika, luckiga och flerskiktade skogar har de senaste 50 åren blivit allt ovanligare genom skogsbrukets ändrade inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar. Detta missgynnar orren som bl.a. är mycket beroende av björkens knoppar vintertid.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till minst 180 000 par (år 2008). Orren häckar i samtliga län men saknas på Öland där den sista fågeln rapporterades 1969. Många uppgifter från Götaland och Svealand tyder på starkt minskande stammar under 1990-talet. Den svenska andelen av den europeiska populationen (inkl. europeiska Ryssland) är minst 20 %.

I trakten finns en svag stam av orre och inom Natura 2000-området spelar årligen 1–2 tuppar. Bevarandetillståndet anses vara otillfredsställande.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, nyckelbiotoper, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2018-06-04).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2018-06-04).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2018-06-04).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2018-06-04).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2018-06-04).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2018-06-04).

Nyckelbiotopinventering 1996-1997,

N 16036-1996, <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop/?objektid=2909116>, (2018-06-04),

N 662-1997, <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop/?objektid=2910934>, (2018-06-04),

N 663-1997, <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop/?objektid=2910935>, (2018-06-04),

N 696-1997, <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop/?objektid=2910968>, (2018-06-04),

N 723-1997, <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop/?objektid=2910995>, (2018-06-04).

Dokument:

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

Bevarandeplan för Ekhultebergen Natura 2000-område, fastställd 2005-08-15.

Skötselplan för Ekhultebergens naturreservat, fastställd 2000.

Länsstyrelsen Östergötland

Beslut om bildande av Ekhultebergens naturreservat, 2001-06-21.

Beslut om ändring av skötselplan, 2013-03-22 (Länsstyrelsen Östergötlands diarienummer: 551-5528-12).

Bilagor:

Bilaga 1: Rödlistade arter

Topografisk karta

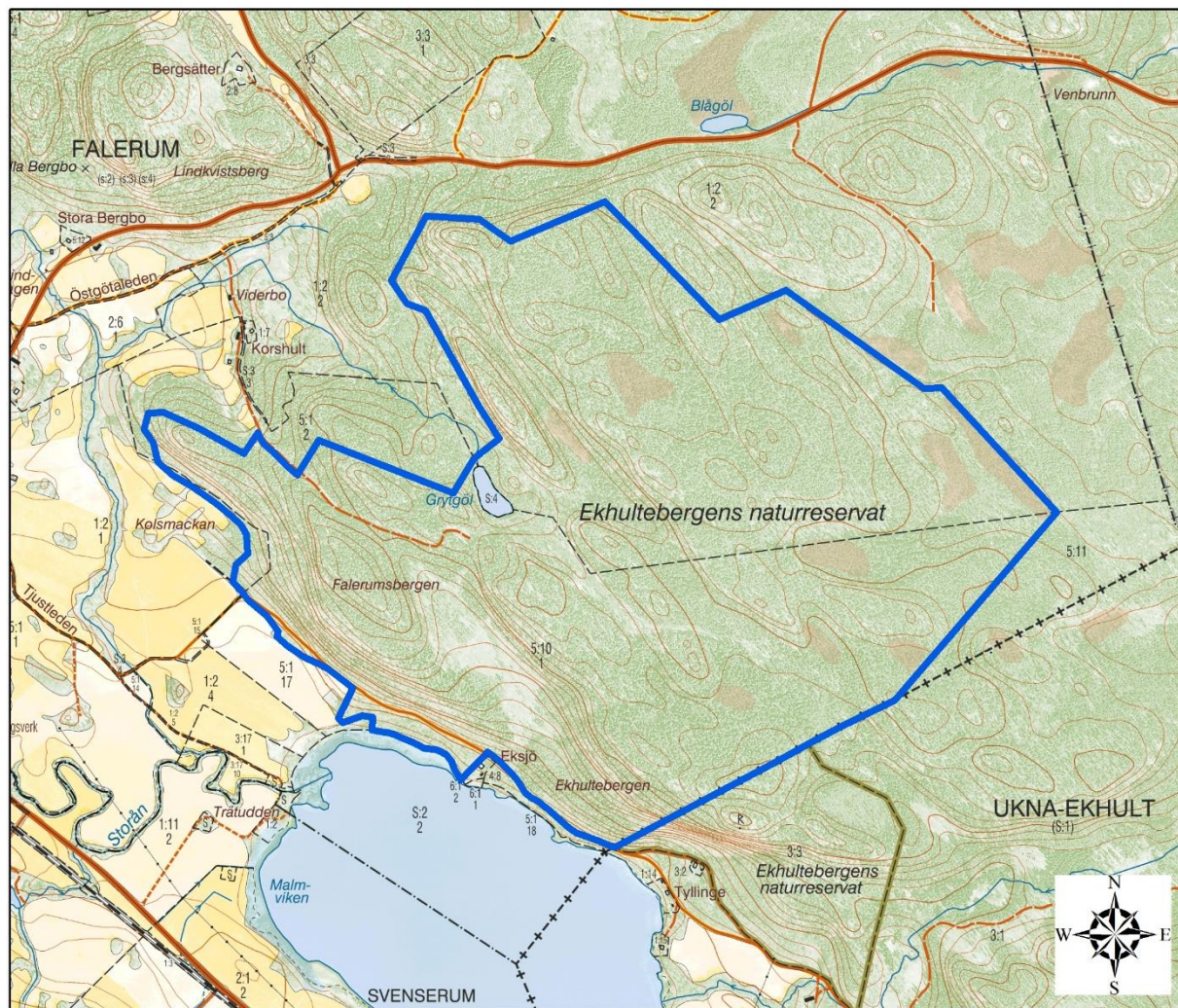
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 1 2 4 6 8
Kilometer

 Natura 2000-området

Översiktskartan visar att Natura 2000-området ligger sydöst om Åtvidaberg, precis intill länsgränsen mot Kalmar län.

Ekonomisk karta

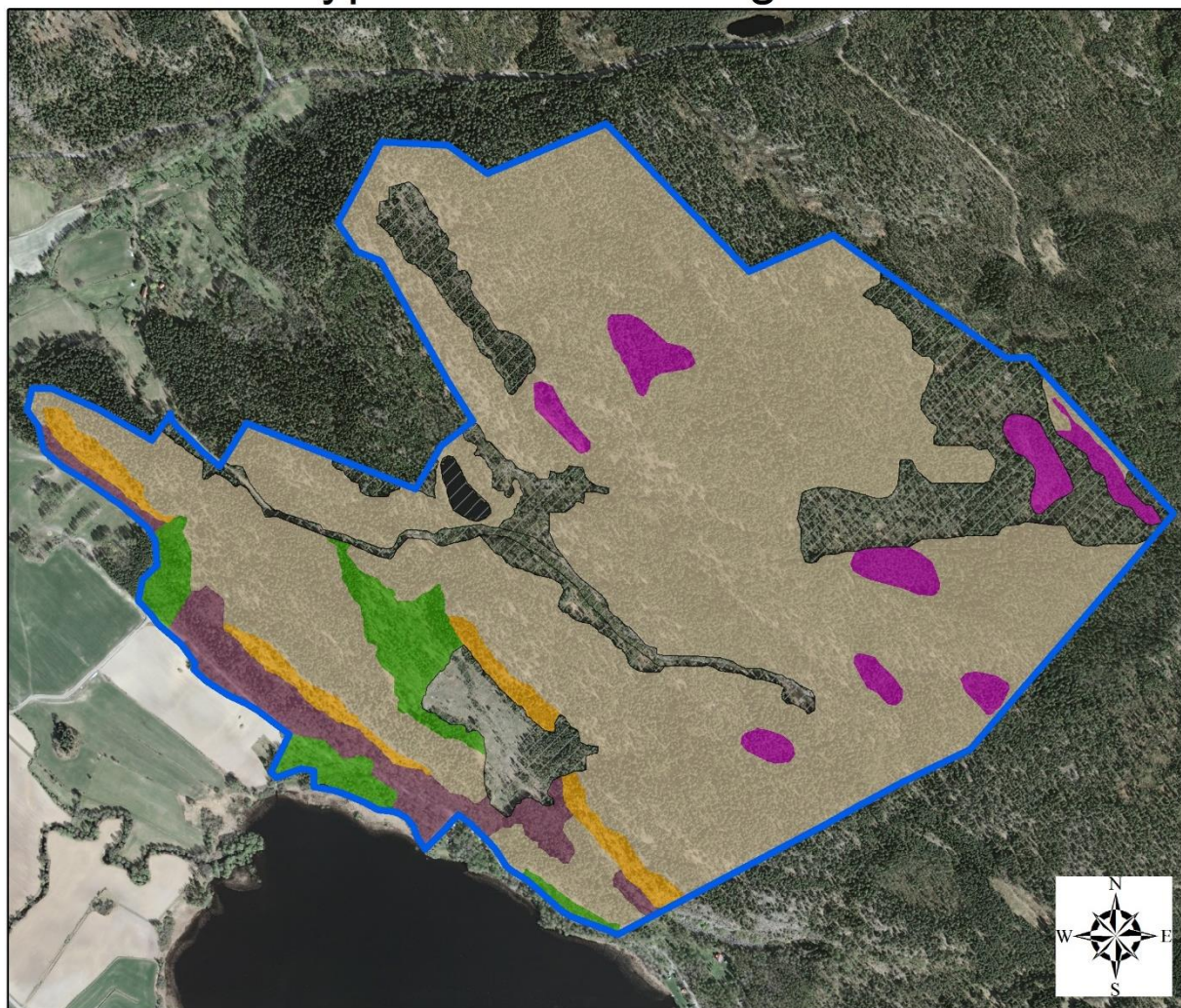
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,1 0,2 0,4 0,6 0,8 1
Kilometer

 Natura 2000-området

Fastighetskartan visar yttergränserna för området.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

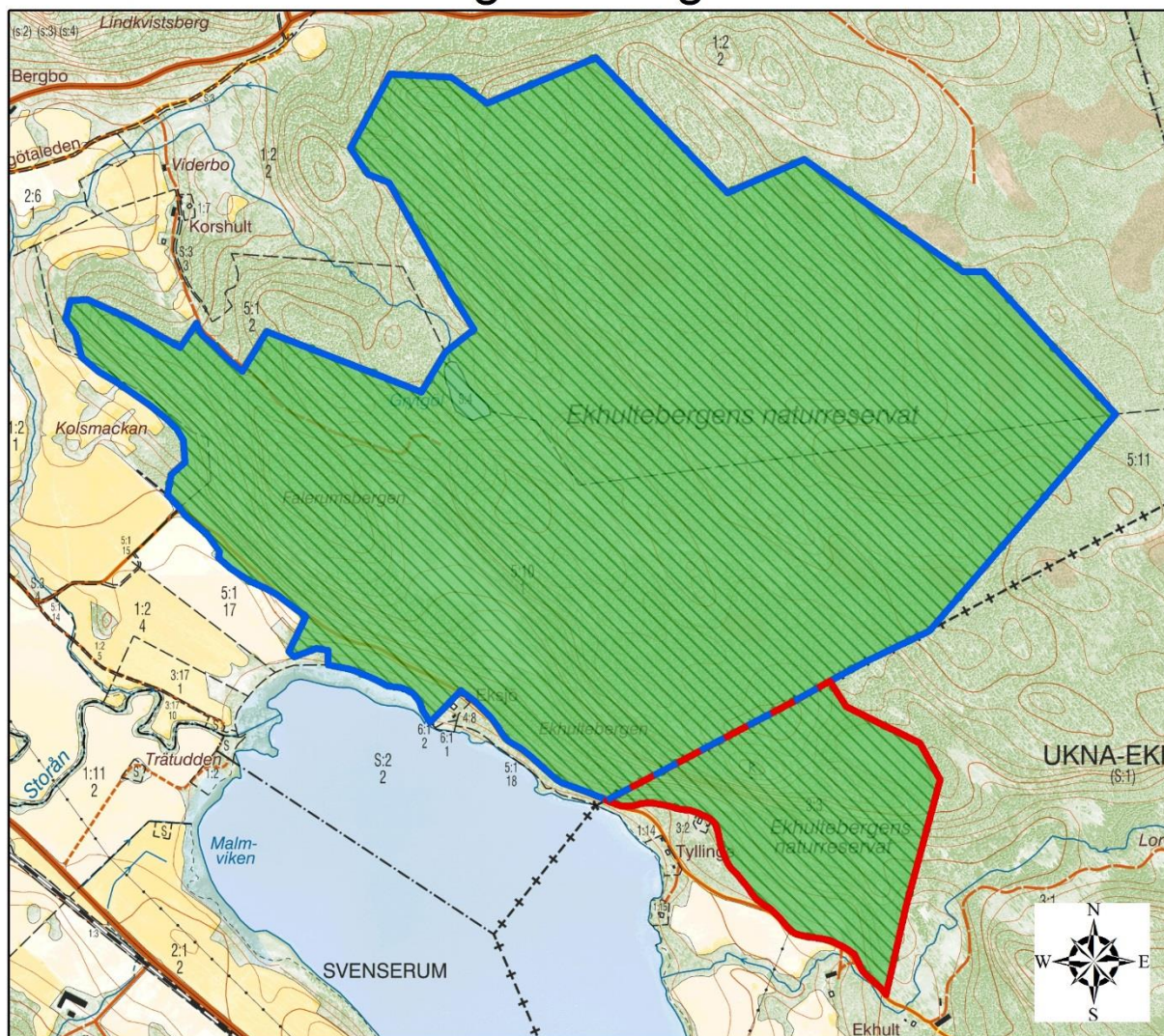
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 400 600 800 1 000
Meter

	Natura 2000-området	
	8220 Silikatbranter	4,6 ha
	9010 Taiga	123,4 ha
	9070 Trädklädd betesmark	7,0 ha
	9180 Ädellövskog i branter	7,4 ha
	91D0 Skogsbevuxen myr	6,3 ha
	Annan naturtyp	

Flygfotot visar naturtypernas utbredning i området.

Natura 2000-områdets avgränsningar och Naturreservatets avgränsningar

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan
0 100 200 400 600 800 1 000
Meter

- Ekhultebergens Natura 2000-område
- Ekhultebergens naturreservat
(Kalmar län) Natura 2000-område
- Ekhultebergens naturreservat

Ekhultebergens naturreservat sträcker sig utanför Natura 2000-området Ekhultebergen. Delen som inte ligger inom Ekhultebergens Natura 2000-område ligger i Kalmar län och ligger inom Natura 2000-området Ekhultebergens naturreservat (Kalmar län) SE0330248.

Skötselområden

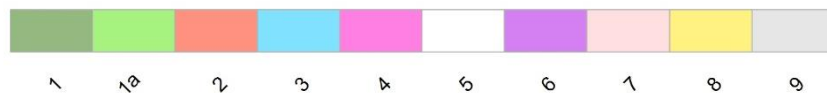

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,15 0,3 0,6 0,9 1,2
Kilometer

 Natura 2000-området

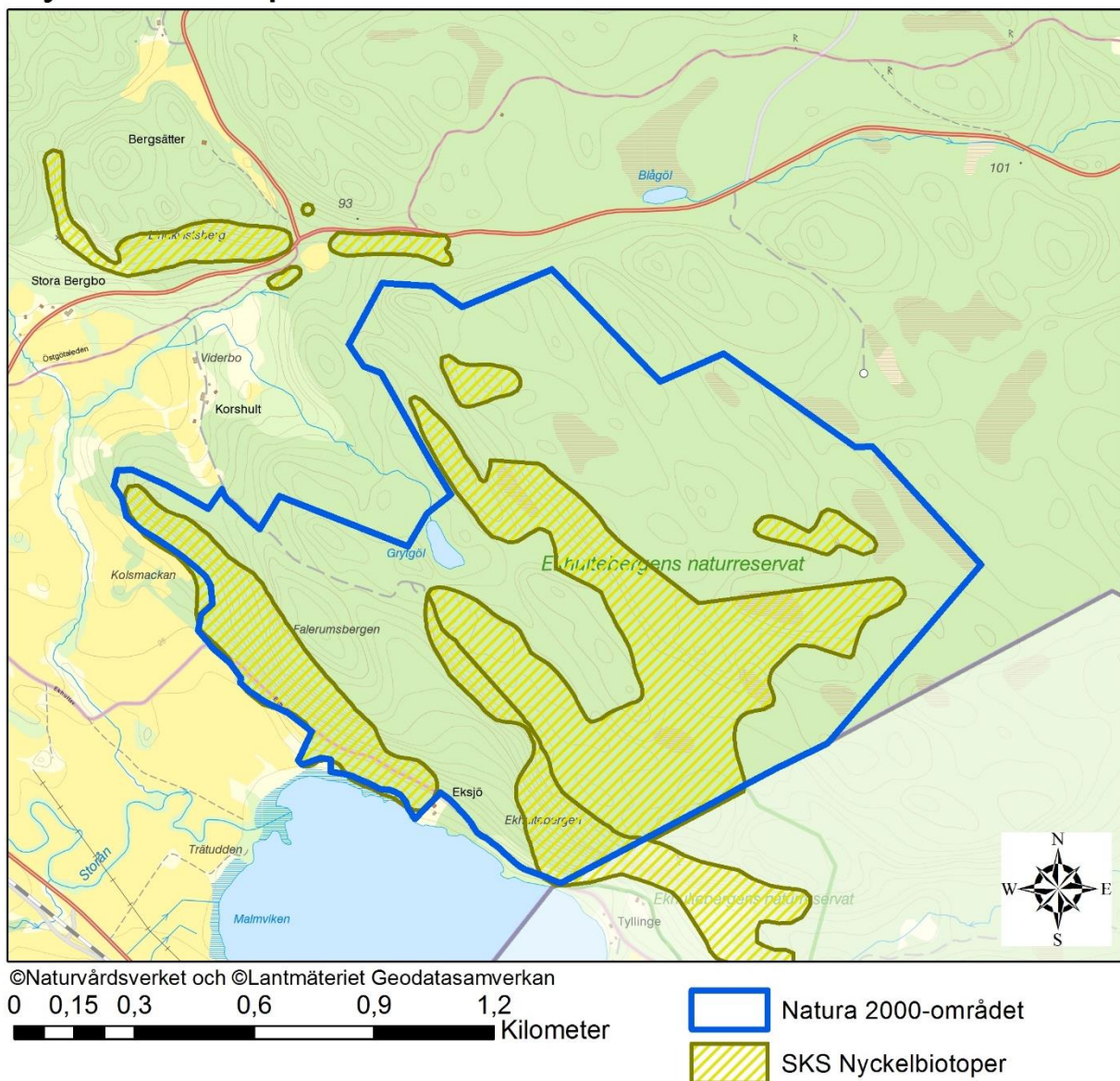
Skötselområden

Skötselområden som de är klassade i skötselplanen för Ekhultebergens naturreservat. 1) (inkl. 1a) Barr-naturskog med hållmarkstallskog; 2) Grandominerad blandskog med inslag av tall och löv; 3) Lövskog i förkastningsbrant; 4) Lövskog; 5) Föryngringsytor för lövrik barr-naturskog; 6) Gles lövnaturskog med tallinslag; 7) Ung tallskog med lövinslag; 8) Granplantering och f.d. granplantering; 9) Myrmark med ungskog.

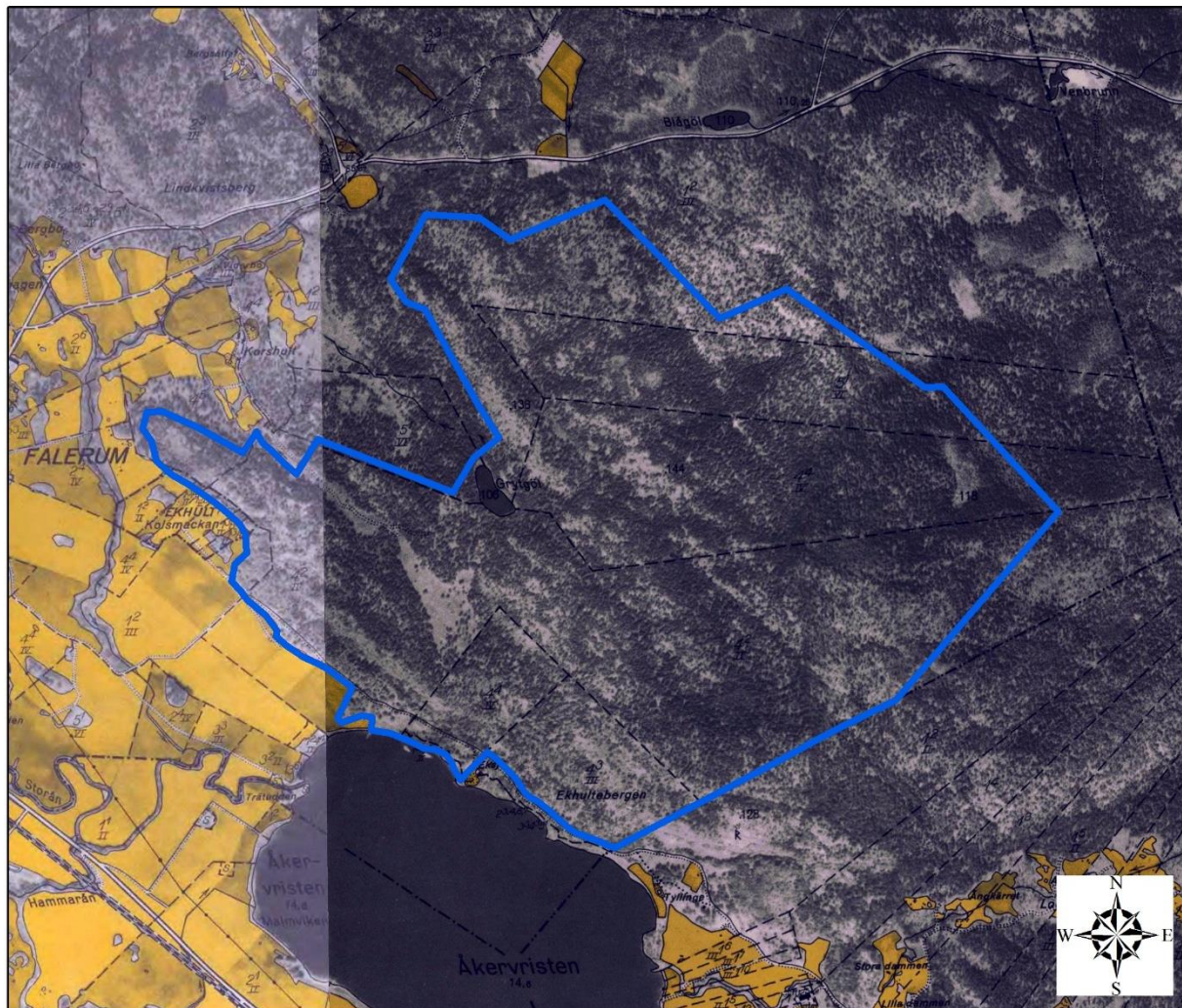

Nyckelbiotoper

I Ekhultebergens Natura 2000-område finns flertalet nyckelbiotoper.

Ekonomisk karta från 30- och 40-talet

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,1 0,2 0,4 0,6 0,8 1

Kilometer

Natura 2000-området

Den ekonomiska kartan från 30- och 40-talet visar att området varit träbeklätt men något öppnare.

Bilaga 1: Rödlistade arter

Tabell 3: Sammanfattande lista med rödlistade arter som noterats i Artportalen mellan 1992–2017. Rödlistekategori: NT = Nära hotad, VU = Sårbar, EN = Starkt hotad, CR = Akut hotad.

Svenskt namn	Latinskt namn	Organismgrupp	Rödlistekategori
Gulsparrv	<i>Emberiza citrinella</i>	Fåglar	VU
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Fåglar	NT
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	Fåglar	VU
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Fåglar	NT
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	Kärlväxter	NT
Blyertslav	<i>Buellia violaceofusca</i>	Lavar	NT
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	Lavar	NT
Ekspik	<i>Calicium quercinum</i>	Lavar	VU
Gul dropplav	<i>Cliostomum corrugatum</i>	Lavar	NT
Ladlav	<i>Cyphelium tigillare</i>	Lavar	NT
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lavar	NT
Ringlav	<i>Evernia divaricata</i>	Lavar	VU
Rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	Lavar	VU
Rosa skärelav	<i>Schismatomma pericleum</i>	Lavar	NT
Rödbrun blekspik	<i>Sclerophora coniophaea</i>	Lavar	NT
Skuggorangelav	<i>Caloplaca lucifuga</i>	Lavar	NT
Vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	Lavar	NT
Kornknutmossa	<i>Odontoschisma denudatum</i>	Mossor	NT
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Mossor	NT
Barrpraktbagge	<i>Dicerca moesta</i>	Skalbaggar	NT
Grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	Skalbaggar	NT
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	Storsvampar	NT
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Storsvampar	NT
Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	Storsvampar	NT
Laxticka	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	Storsvampar	VU
Oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	Storsvampar	NT
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	Storsvampar	NT
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Storsvampar	NT

Violmussling	<i>Trichaptum laricinum</i>	Storsvampar	NT
--------------	-----------------------------	-------------	----